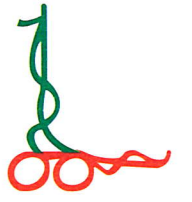

ललितपुर महानगरपालिका अर्न्तर्गत मन्तानगव्यालिका Lalitpur Metropolitan City

Pulchowk, Lalitpur, Bagmati Province, Nepal

युनेस्कोद्वारा ललितपुर महानगरपालिकालाई

“संगीतको सिर्जनात्मक शहर”

“Creative City of Music”

घोषणा गरिएको सन्दर्भमा जारी

प्रेस विज्ञप्ति

मिति: २०८२/०७/२०, ने.सं.: ११४६ कछलागा पारु

पाटन दरवार स्क्वायर, ललितपुर

संस्कृति तथा सिर्जनशीलतालाई दिगो विकासको वाहकको रूपमा अंगिकार गरेका शहरहरूलाई एकै थलोमा ल्याई राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय लक्ष्य प्राप्तिका सहयोग पुऱ्याउने हेतुले सन् २००४ देखि युनेस्कोले “युनेस्को सिर्जनात्मक शहरहरूको सञ्जाल” को सुरुवात गरेको हो। स्थानीयस्तरमा रहेका व्यक्तिहरूमा रहेको दक्षताको उचित मूल्याङ्कन गर्दै सिर्जनशील पेशाकर्महरूलाई आवश्यक सहयोग पुऱ्याउनु, स्थानीय वासिन्दाहरूलाई सक्दो संलग्न गराई रोजगारी सिर्जना गर्नुका साथै उनीहरूको आर्थिकस्तर उकास्नु र सामाजिक सद्भाव अभिवृद्धि गर्नु यस कार्यक्रमको मुख्य उद्देश्य रहेको छ। यस सञ्जालको माध्यमबाट सञ्जालमा आवद्ध शहरहरू बीचको आपसी सहयोग र अनुभव आदान प्रदान गरेर शहरहरूको आर्थिक तथा सामाजिक वातावरणमा सकारात्मक परिवर्तन ल्याउन यो कार्यक्रमको महत्वपूर्ण योगदान र भूमिका रहेको छ।

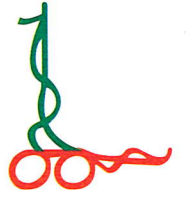
यस सञ्जाल अन्तर्गत देहायका विधाहरू रहेका छन्-

(१) हस्तकला तथा लोक कला (Crafts & Folk Arts)	(२) डिजाइन (Design)
(३) फिल्म (Film)	(४) खानपान (Gastronomy)
(५) साहित्य (Literature)	(६) मिडिया कला (Media Arts)
(७) संगीत (Music)	(८) वास्तुकला (Architecture)

यी आठवटा विधाहरू मध्ये जुनसुकै विधामा सञ्जालको सदस्यताको लागि कुनैपनि शहरले विधिवत रूपमा प्रस्ताव पेश गरेपछि विज्ञहरूको टोलीबाट सिफारिस गरेको आधारमा सञ्जालको सदस्यता दिइन्छ। यस सञ्जालको सदस्यता प्राप्तिका लागि आवेदक शहरहरूले कम्तिमा ४ वर्षको कार्ययोजना सहित माथि उल्लेख गरिएका उद्देश्यहरू प्राप्तिका लागि प्रतिवद्धता जनाउनु पर्छ। यस वर्ष प्रदान गरिएको सदस्यता समेत गरी हालसम्म संसारका १०० भन्दा बढी मुलुकका ४०८ वटा शहरहरूले विभिन्न विधाहरूमा यस सञ्जालको सदस्यता प्राप्त गरिसकेका छन्। अघिल्ला वर्षहरूमा विभिन्न शहरहरूलाई फरक फरक विधामा सदस्यता

ललितपुर महानगरपालिका यस महानगरपालिका Lalitpur Metropolitan City

Pulchowk, Lalitpur, Bagmati Province, Nepal

दिए झैं यस वर्ष (२०२५) ललितपुर महानगरपालिकालाई यस सञ्जालबाट संगीत विधामा सदस्यता प्रदान गरी ललितपुर महानगरपालिकालाई युनेस्को संगीतको सिर्जनात्मक शहरको रूपमा मान्यता प्रदान गरिएको छ।

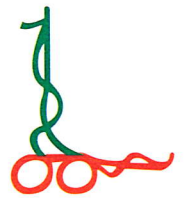
काठमाण्डौ उपत्यकाको प्रमुख तीन शहरहरूमा ललितपुर सबैभन्दा पुरानो शहर हो। विभिन्न अनुसन्धान सामग्रीहरूमा उल्लेख भए अनुसार यो शहर लगभग २००० वर्ष भन्दा पुरानो शहर हो। झण्डै ३ लाखको हाराहारीको जनसंख्या रहेको ललितपुर महानगरपालिका पाटन शहरको नामले समेत प्रसिद्ध छ। शहरको चारदिशामा रहेको बौद्ध स्तुपाहरू, जसलाई मौर्य सम्राट अशोक कालिन मानिन्छ। यि तथ्यहरूले पाटन अर्थात ललितपुरको इतिहास इशापूर्व तेश्रो शताब्दीमा जोडिन्छ। यस शहर भित्र मल्लकाल सहित विभिन्न कालखण्डमा निर्मित विभिन्न भौतिक, सांस्कृतिक सम्पदा तथा प्रत्येक भौतिक सम्पदाको अभिन्न अंगको रूपमा रहेको पूजाआजा, नाचगान तथा बाजागाजाको नियमित अभ्यासका कारण काठमाण्डौ उपत्यका विश्व सम्पदाको संरक्षित स्मारक क्षेत्रको रूपमा संसारभर परिचित छ। यसले सांस्कृतिक वैभवतालाई उजागर गरेको छ। ललितपुर महानगरभित्र बसोबास गर्ने नगरवासीहरू मध्ये धेरैले परम्परागत कला, सीप, हस्तकला तथा साना तथा घरेलु उद्योगहरूलाई आफ्नो पेशाको रूपमा अंगालेका छन्। अतः यो शहर जीवन्त सिर्जनात्मक शहरको रूपमा स्थापित भएको छ।

ललितपुर नगर भित्र रहेका विविध अमूर्त सांस्कृतिक सम्पदाहरू मध्ये संगीत विधासँग ललितपुरबासीहरूको अन्योन्याश्रित सम्बन्ध रहेको छ। नगरका प्रत्येक नागरिकहरूको दैनिकी मन्दिरहरूमा गरिने पूजा अर्चना र भजन किर्तनबाट शुरु हुन्छ। यस शहर भित्र विभिन्न अवसरहरूमा बजाइने परम्परागत तथा लोक बाजाहरूले एकातिर दिन प्रतिदिन प्रसिद्धि पाइरहेको छ भने अर्कोतिर संगीत तथा नृत्यको माध्यमबाट रोजगारीको नयाँ अवसर समेत सिर्जना भइरहेका छन्।

ललितपुर महानगरपालिकाले संगीतको माध्यमबाट नगरबासीलाई रोजगारीको नयाँ अवसर सिर्जना गर्न सक्ने महसुस गरी परम्परागत संगीतको संरक्षण गर्दै समकालीन संगीतलाई समेत समेट्दै युनेस्कोले पहिचान गरेको अन्य सिर्जनात्मक विधाहरूलाई समेत एकिकृत रूपमा अगाडि बढाउन सकेमा आफ्नो छुट्टै पहिचानको स्थापना गर्दै अर्थतन्त्रमा समेत उल्लेख्य सहयोग पुऱ्याउन सकिने विश्वासका साथ विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्दै आएको छ। यिनै तथ्यहरूलाई मध्यनजर गर्दै ललितपुर महानगरपालिकाले संगीत विधामा “युनेस्को सिर्जनात्मक शहरहरूको सञ्जाल”को सदस्यताको लागि पहल गरेको हो। फलस्वरूप २०२५ अक्टोबर ३१ मा “विश्व शहर दिवस” को अवसर पारेर ललितपुर महानगरपालिकालाई “युनेस्को संगीतको श्रृजनात्मक शहर” घोषणा गरिएको छ। युनेस्कोबाट संगीत विधामा सदस्यता प्राप्त गरेसँगै ललितपुर

ललितपुर महानगरपालिका सुदूर पश्चिम प्रदेश, नेपाल Lalitpur Metropolitan City

Pulchowk, Lalitpur, Bagmati Province, Nepal

महानगरपालिकाले संगीतको क्षेत्रमा आफ्ना क्रियाकलापलाई अघि बढाउन आगामी चार वर्षका निमित्त कार्य योजना तयार पारेको छ। जस अनुसार संगीत क्षेत्रको विकासका लागि निम्नानुसारका कार्यक्रमहरू तय गरिएका छन्:

१. अनुसन्धान तथा शैक्षिक कार्यक्रम:

- (क) अनुसन्धानकर्ता र स्थानीय संगीतकर्मी बीच छलफल र सहकार्य गरी संगीतको माध्यमबाट आर्थिक उपार्जनको बाटो पहिल्याउने।
- (ख) स्थानीय परम्परागत र परम्परागत संगीतका साथै र समकालीन संगीतको सीपलाई विद्यालय तहसम्म पुऱ्याउन विद्वत वर्ग र विद्यालयहरूसँग सहकार्य गर्ने। विद्यालयमा संगीत शिक्षकको व्यवस्था गर्ने, शिक्षकहरूलाई तालिम प्रदान गर्ने र विद्यार्थीलाई छात्रवृत्तिको व्यवस्था गर्ने।
- (ग) स्थानीय, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संगीतज्ञ तथा अनुसन्धानकर्ताहरूका निमित्त समेत उपयोगी हुने स्थानीय संगीत परम्परा तथा विभिन्न बाजागाजाहरू समेतलाई अभिलेखिकरण गरी श्रोत केन्द्र संचालन गर्ने।
- (घ) परम्परागत बाजाहरूको संरक्षण तथा सम्बर्द्धनका निमित्त परम्परागत बाजा बनाउने र बजाउन सीपको जगेर्ना गर्न आवश्यक तालिमको व्यवस्था गरी यसलाई पेशाको रूपमा स्थापित गर्दै मर्यादित बनाउने।
- (ङ) परम्परागत बाद्यगुरुहरूलाई रोजगारीको अवसर सिर्जना गर्ने।

२. नीति निर्माण तथा पहलकदमी:

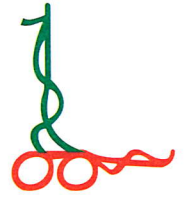
- (क) संगीतलाई उद्योगको रूपमा स्थापित गर्न पहल गर्ने।
- (ख) जेष्ठ पूर्णिमाको दिनलाई राष्ट्रिय संगीत दिवसको रूपमा घोषणाका लागि आवश्यक पहल गर्ने।
- (ग) स्थानीय सार्वजनिक स्थलहरूलाई सवारी रहित बनाई खुल्ला सांगितिक कार्यक्रमहरू आयोजना गर्नका लागि पूर्वाधार तयार पार्ने।
- (घ) परम्परागत वाद्यवादनमा महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू र नयाँ पुस्ताको उल्लेख्य सहभागिताको निमित्त नीति बनाई कार्य गर्ने।
- (ङ) पाठ्यक्रम बनाई विद्यालयको पाठ्यक्रममा संगीतलाई समावेश गराउने।

३. श्रोत तथा साधनको विकास- “ललितपुर सिर्जनात्मक कला केन्द्र” को स्थापना:

- (क) संगीत सम्बन्धी अनुसन्धान केन्द्र, अभिलेखालय, तालिम केन्द्र तथा संगीतकर्मीहरूको सामुहिक जमघटको थलोको रूपमा “ललितपुर सिर्जना कला केन्द्र” (Lalitpur Center For Creative Arts-LCCA) को स्थापना गर्ने।

ललितपुर महानगरपालिका ग्रन्थ महानगरपालिका Lalitpur Metropolitan City

Pulchowk, Lalitpur, Bagmati Province, Nepal

- (ख) ललितपुर महानगरपालिका भित्र संचालन हुने संगीत सम्बन्धी सबै क्रियाकलाप संयोजन, रेखदेखको कार्य यसै केन्द्रबाट हुने व्यवस्था मिलाउने।
- (ग) यस केन्द्रको संचालनका निमित्त ललितपुर महानगरपालिकाका प्रमुखको अध्यक्षतामा ललितपुर महानगरपालिका भित्रका विभिन्न संगीत तथा अन्य सिर्जनात्मक विधासँग सम्बन्धित संघ संस्थाहरूको समेत प्रतिनिधित्व रहने गरी १५ सदस्यीय संचालक समिति बनाउने।
- (घ) युनेस्कोको अन्य संगीत शहरहरूसँगको सहकार्य तथा सहभागितामा वार्षिक रुपमा संगीत महोत्सवको आयोजना गर्ने।
- (ङ) परम्परागत तथा समकालीन संगीतमा युवाहरूलाई संलग्न गराउन प्रत्येक वडामा युवा केन्द्रको स्थापना गर्ने।
- (च) संगीतको अनुसन्धानका लागि विज्ञहरूको टोली गठन गर्ने।
- (छ) परम्परागत डबली तथा सार्वजनिक प्रदर्शन स्थलहरूको स्तरोन्नति गर्ने।
- (ज) सामाजिक तथा वातावरणीय समस्याहरूको निराकरणका निमित्त छलफलको आयोजना गर्ने।

युनेस्कोबाट ललितपुर महानगरपालिकालाई युनेस्कोले संगीतको शहरको रुपमा घोषणा पश्चात परम्परागत, समकालीन तथा आधुनिक संगीतको जगेर्ना गर्दै यस क्षेत्रमा विशेषतः युवाहरूलाई प्राथमिकताका साथ सहभागी गराई संगीतलाई रोजगारी सिर्जनाको माध्यम बनाउन महानगरपालिकालाई महत्वपूर्ण जिम्मेवारी र अवसर प्राप्त भएको छ। संगीतको माध्यमबाट ललितपुर महानगरपालिकाको छवि र परिचयलाई राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा थप उच्च बनाउन सम्पूर्ण नगरबासी र संगीत क्षेत्रमा लाग्नुभएका संगीत साधक र संगीतप्रेमीको साथ, सहयोग र शुभेच्छा निरन्तर प्राप्त हुनेमा हामी विश्वस्त छौं।

युनेस्कोबाट भएको यो घोषणाले ललितपुर महानगरपालिका गौरवान्वित भएको छ। कला, संस्कृति र सम्पदाको शहर ललितपुर महानगरपालिकालाई यो ऐतिहासिक उपलब्धि हासिल गर्नको लागि निरन्तर रुपमा सक्रिय योगदान दिनु हुने सम्बन्धित विषयका विज्ञहरू, जनप्रतिनिधिहरू, कर्मचारीहरू लगायत यस कार्यमा सहयोग गर्नु हुने सम्पूर्ण शुभचिन्तक, शुभेच्छुक लगायत युनेस्कोप्रति हार्दिक धन्यवादसहित आभार प्रकट गर्दछु। यसका साथै सम्पूर्ण नगरबासीलाई यो महत्वपूर्ण उपलब्धि हासिल गर्न सफल भएकोमा बधाई ज्ञापन गर्दछु।

चिरीबाबु महर्जन
नगर प्रमुख